

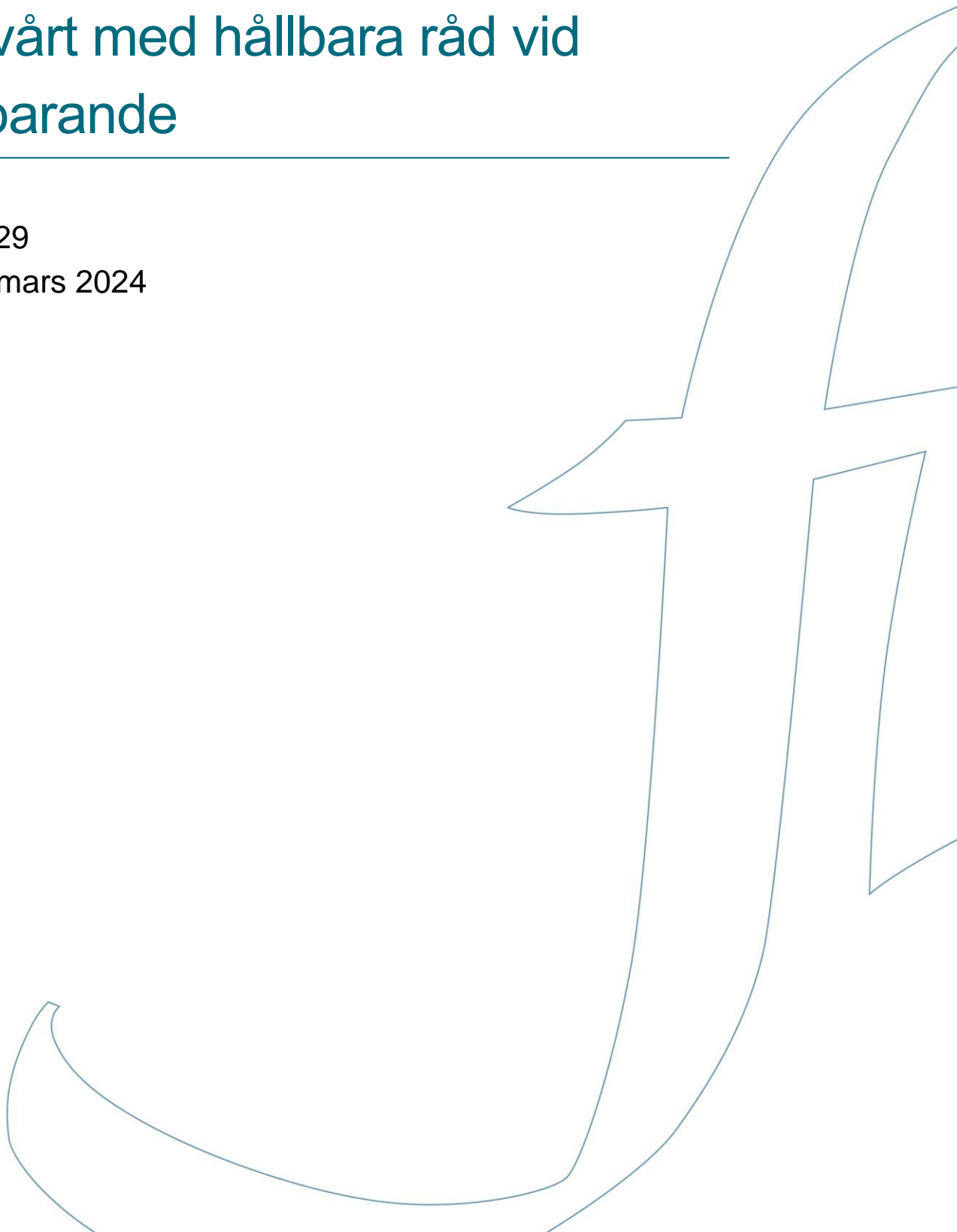
FI-tillsyn

Svårt med hållbara råd vid sparande

Nr 29

28 mars 2024

Innehåll

Sammanfattning	3
Den fördjupade analysen	5
Tillämpliga bestämmelser.....	6
Hur har företagen integrerat hållbarhet i sina lämplighetsbedömningar?	7
Knappt hälften av kunderna har fått en uppdaterad lämplighetsbedömning 7	
Svårt för kunden att uttrycka sina önskemål	8
Knappt en tredjedel av kunderna har hållbarhetspreferenser	8
Begreppen är svåra att förstå.....	8
Bristfälliga processer för att matcha hållbarhetspreferens med lämplig sparprodukt	9
Otydliga definitioner ökar risken för grönmålning.....	10
Rådgivarens process påverkar kundens önskemål om hållbarhet.....	11
Det här gör FI nu	13
Bilaga	14
Företagen i den fördjupade analysen	14

FI-tillsyn

Finansinspektionen publicerar återkommande tillsynsrapporter i en numrerad serie. Tillsynsrapporterna tar upp undersökningar och annan tillsyn som FI utövar. I rapporterna informerar vi om våra iakttagelser, bedömningar och förväntningar i olika frågor. Rapporterna, som är en del av vår kommunikativa tillsyn, är tänkta att vara till stöd för företagen i deras verksamhet.

Finansinspektionen
Box 7821, 103 97 Stockholm
Besöksadress Brunnsgatan 3
Telefon +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Sammanfattning

Finansinspektionen (FI) har genomfört en fördjupad analys av hur banker, värdepappersbolag och försäkringsförmedlare har tagit till vara kundernas önskemål om hållbarhet när de får råd om sitt sparande. Analysen visar att företagen har börjat införa regelverket, men att en del arbete kvarstår. Den visar också att det är en stor skillnad mellan företagen i hur långt man kommit i arbetet.

Att hållbarhetsbegreppen, med dess många tekniska termer, är svåra att förklara och få kunderna att förstå är något som företagen lyfter fram. Denna utmaning upplever många företag och kan leda till att kunderna hellre väljer att avstå från att uppge hållbarhetspreferenser. FI anser att detta är problematiskt eftersom syftet med regelverket är att kunderna ska få möjlighet att fatta välgrundade beslut om hållbarhet. Här skulle företagen behöva bli bättre på att informera kunderna på ett sätt som är verkningsfullt – det vill säga kort, pedagogiskt och utan tekniska termer.

De allra flesta av företagen uppger att de ställer de frågor som krävs för att förstå kundernas hållbarhetspreferenser. Vid granskningen av deras rådgivningsmallar framgår det dock att frågor om hållbarhetspreferenser utifrån EU:s definitioner i många fall saknas. Detta väcker frågor om hur mallarna faktiskt används i praktiken.

Bakgrunden till analysen är att nya regler gäller från den 2 augusti 2022 om kunders hållbarhetspreferenser vid investeringsrådgivning och portföljförvaltning, enligt en delegerad förordning till Mifid 2 och en delegerad förordning till IDD¹. De nya reglerna syftar till att underlätta för konsumenter som vill spara hållbart och göra det enklare för kunderna att förstå att sparprodukter kan vara mer eller mindre hållbara. Reglerna ska även minska risken för grönmalning. Ett av FI:s prioriterade områden under 2023 var också att granska och arbeta för att förebygga grönmalning².

Enligt regelverket ska företag inrätta en process för att kunna tillvarata kundernas hållbarhetspreferenser och därefter matcha dem med lämplig sparprodukt. Vi har noterat att denna process i vissa fall helt saknas och i andra fall att processen omfattar helt andra hållbarhetspreferenser än de som framgår av regelverket.

---

¹ De nya reglerna infördes genom (EU) 2021/1253 av den 21 april 2021 som genomförde ändringar i den delegerade förordningen (EU) 2017/565 (delegerad förordning till Mifid 2) och (EU) 2021/1257 av den 21 april 2021 som genomförde ändringar av den delegerade förordningen (EU) 2017/2358 samt den delegerade förordningen (EU) 2017/2359 (de delegerade förordningarna till IDD).

² Grönmalning kan vara att en finansiell rådgivare inte tillhandahåller rättvis, icke vilseledande eller lämplig rådgivning om en produkts hållbarhetsegenskaper när den rekommenderar en hållbar produkt som ska matcha kundens hållbarhetspreferenser.

Trots brist på data och andra utmaningar med det nya regelverket som branschföreträdare har lyft i olika sammanhang, uppger majoriteten av företagen att de ofta har produkter som motsvarar kundernas hållbarhetspreferenser. Vi ser en potentiell risk att företagens processer är utformade på ett sätt som kan leda kunderna att uppge preferenser som kan matchas mot företagens egna produkter. FI uppmanar företagen att ha ett neutralt och opartiskt förhållningssätt för kundernas bästa vilket även framhålls i Europeiska värdepappers- och marknadsmyndighetens (Esma) riktlinjer.

Vår granskning visar att företagen behöver fortsätta att arbeta för att uppfylla kraven i regelverket. De delegerade förordningarnas krav på insamling och beaktande av kunders hållbarhetspreferenser är nya regelverk, men de har varit i kraft i över ett år. Reglerna är en del i en central kundskyddsprocess – lämplighetsbedömning, vilket FI anser understryker vikten som reglerna har fått. Med beaktande av detta hade FI därför förväntat sig att företagen kommit längre i arbetet och vill därmed uppmana företagen att fortsättningsvis prioritera att införa reglerna. Vi kommer att följa upp hur företagen följer reglerna och verka för att de gör nödvändiga förbättringar. När det gäller denna analys förväntar vi oss att företagen tar del av slutsatserna och beaktar dem i sitt fortsatta arbete. FI uppmanar också företagen att ta till sig aktuell vägledning från Esma.

Den fördjupade analysen

Bakgrunden till Finansinspektionens (FI) analys är att företag från och med den 2 augusti 2022 ska tillämpa nya regler med krav på insamling och beaktning av kunders hållbarhetspreferenser i samband med lämplighetsbedömningen, enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1253 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1257 (delegerade förordningar).³ Förordningarna syftar till att underlätta för konsumenter som vill investera hållbart genom att integrera hållbarhet i den lämplighetsbedömning som företagen ska genomföra vid investeringsrådgivning och portföljförvaltning och säkerställa att informationen håller god kvalitet samtidigt som ett högt konsumentskydd bibehålls. De finansiella instrument som hittills har utvecklats har varierande ambitionsnivå vad gäller hållbarhet. Med det nya regelverket avser man underlätta kundernas förståelse för den varierande graden av hållbarhet som finns bland finansiella instrument och på så sätt ge kunderna rätt möjligheter för att kunna fatta väl underbyggda investeringsbeslut i fråga om hållbarhet. De delegerade förordningarna är nya regelverk som kompletteras med riktlinjer från Esmas och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa). Riktlinjerna från Eiopa ska tillämpas från 2022, medan Esmas slutgiltiga riktlinjer gäller från 2023.⁴ Syftet med den fördjupade analysen har varit att följa upp om och hur företagen tar hänsyn till kunders hållbarhetspreferenser vid investeringsrådgivning och portföljförvaltning.

Vår analys omfattar 22 företag, se bilagan. Vi har genomfört analysen genom att företagen fick besvara en enkät med frågor relaterade till information om kundernas hållbarhetspreferenser i förhållande till de tre kategorierna av finansiella produkter – taxonomiförenliga verksamheter, hållbara investeringar enligt förordningen om hållbarhetsrelaterade upplysningar (SFDR) samt huvudsakliga negativa konsekvenser.⁵ Företagen har också fått skicka in den mall som de använder i sin rådgivning för att ge en kompletterande bild av rådgivningen.

Utöver tillämpliga bestämmelser och redogörelse för våra iakttagelser, vilka är gemensamma för flera företag, finns det i rapporten också några exempelrutor där vi presenterar både bra och dåliga exempel på utvalda företagsrelaterade exempel.

---

³ Mifid 2 (EU) 2021/1253 av den 21 april 2021 om ändring av den delegerade förordningen (EU) 2017/565 (delegerad förordning till Mifid 2) samt IDD (EU) 2021/1257 av den 21 april 2021 om ändring av den delegerade förordningen (EU) 2017/2358 och den delegerade förordningen (EU) 2017/2359 (delegerad förordning till IDD).

⁴ Esmas riktlinjer för vissa aspekter av lämplighetskraven i Mifid 2 (ESMA35-43-3172), punkt 4 samt Eiopas Guidance on the integration of sustainability preferences in the suitability assessment under the Insurance Distribution Directive (EIOPA-BOS-22-391), s. 3.

⁵ Artikel 1 i den delegerade förordningen till Mifid 2 samt artikel 2 i den delegerade förordningen till IDD.

Tillämpliga bestämmelser

De delegerade förordningarna innebär rent konkret för värdepappersföretag och försäkringsförmedlare att de vid investeringsrådgivning och portföljförvaltning, som ett ytterligare led i lämplighetsbedömningen, också ska pröva om det finansiella instrumentet motsvarar en kunds hållbarhetspreferenser, om sådana finns.

Hållbarhetspreferenser definieras, i de delegerade förordningarna, som en kunds val om huruvida någon av följande finansiella produkter ska integreras i kundens investeringsstrategi:

- a) Ett finansiellt instrument eller en försäkringsbaserad investeringsprodukt i fråga om vilket kunden eller den presumtiva kunden bestämmer att en viss minimiandel ska investeras i **miljömässigt hållbara investeringar** enligt definition i artikel 2.1 taxonomiförordningen.
- b) Ett finansiellt instrument eller en försäkringsbaserad investeringsprodukt i fråga om vilket kunden eller den presumtiva kunden bestämmer att en viss minimiandel ska investeras i **hållbara investeringar** enligt definition i artikel 2.17 SFDR.⁶
- c) Ett finansiellt instrument eller en försäkringsbaserad investeringsprodukt som beaktar **huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer** i fråga om vilket kunden eller den presumtiva kunden bestämmer vilka kvalitativa eller kvantitativa inslag som ska påvisa att så sker.

---

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/2088 av den 27 november 2019 om hållbarhetsrelaterade upplysningar som ska lämnas inom den finansiella sektorn (SFDR).

Hur har företagen integrerat hållbarhet i sina lämplighetsbedömningar?

FI konstaterar att samtliga företag i analysen uppger i sina enkätsvar att de har integrerat hållbarhet i sina respektive lämplighetsbedömningar. Dock noterar vi att det finns en bred variation i till vilken grad de har integrerat det nya regelverket. De allra flesta av företagen uppger att de ställer de frågor som krävs för att förstå kundernas hållbarhetspreferenser. I några fall frågar företagen inte sina kunder om de vill ha miljömässigt hållbara investeringar eller hållbara investeringar enligt SFDR. I andra fall frågade man inte kunderna om minimiandelen som ska investeras i den valda hållbarhetspreferensen. FI uppmärksammade även i granskningen av rådgivningsmallar en stor skillnad mellan vad företagen uppger i enkätsvaren att de frågar om och frågorna som ingår i rådgivningsmallen. Detta visar att det finns en potentiell risk att företagens enkätsvar inte stämmer överens med verkligheten.

Regelverket ställer krav på att bolagen vid en lämplighetsbedömning ska inhämta information från kunden för att kunna fastställa om transaktionen som rekommenderas uppfyller kundens hållbarhetspreferenser. Det är en förutsättning för att kunderna ska kunna göra medvetna val kring hållbarhet och därmed säkerställa att konsumenten får sparprodukter som är hållbara.

Knappt hälften av kunderna har fått en uppdaterad lämplighetsbedömning

Det framgår av enkätsvaren att i snitt 43 procent av kunderna har fått en uppdaterad lämplighetsbedömning där alltså hållbarhetspreferenser ingår sedan regelverket infördes i augusti 2022.⁷ Denna siffra är dock ojämnt fördelad mellan företagen. Exempelvis har ett företag uppdaterat lämplighetsbedömningarna för alla sina kunder, medan ett annat företag bara har uppdaterat för 4 procent av sina kunder. En låg uppdateringsfrekvens behöver inte vara felaktigt. Men enligt den delegerade förordningen till Mifid 2 samt IDD, bör lämplighetsbedömningen uppdateras med hållbarhetspreferenser senast vid nästa regelbundna uppdatering av kundinformationen.⁸ En uppdaterad lämplighetsbedömning är en förutsättning för att företaget ska kunna ta hänsyn till kundernas hållbarhetspreferenser.

---

⁷ Detta är ett snitt av alla företag i analysen utan hänsyn tagen till hur många kunder respektive företag har.

⁸ Se skäl 4 i förordning (EU) 2021/1253 och skäl 10 i den förordning (EU) 2021/1257.

Svårt för kunden att uttrycka sina önskemål

Knappt en tredjedel av kunderna har hållbarhetspreferenser

Analysen visar att det i snitt är 29 procent av företagens kunder som har uppgett att de har hållbarhetspreferenser.⁹ Det är en låg siffra om man jämför med FI:s undersökning som visar att 6 av 10 vill spara hållbart.¹⁰ FI noterar dock att spridningen är stor bland företagen i enkäten (1–100 procent). Analysen visar att det sätt rådgivaren upplyser och frågar om hållbarhetspreferenser har stor påverkan på om kunderna uppger att de har hållbarhetspreferenser. FI ser därmed att det finns en risk att kunders hållbarhetspreferenser i flera fall inte beaktas.

Begreppen är svåra att förstå

De flesta av företagen uppger att deras kunder upplever att de nya kraven är svåra att förstå. Företagen anger i enkätsvaren att det svåraste för kunderna att förstå är innebörden av begreppet *miljömässigt hållbara investeringar* enligt taxonomiförordningen samt *hållbara investeringar* enligt SFDR. Det är även flera företag som uppger att det till och med är svårt för kunderna att förstå skillnaden mellan produkter som tar hänsyn till hållbarhetspreferenser och produkter som inte tar hänsyn till hållbarhetspreferenser. FI ser att risken med att begreppen är svårbegripliga är att det försvårar för kundernas förståelse av hållbarhet och slutligen deras möjligheter att uttrycka sina hållbarhetspreferenser. FI uppmanar därför företagen att ha konsumenternas utmaningar med hållbarhetsbegreppen i åtanke när de utformar och informerar om produkters hållbarhetsegenskaper.

Bra rutin 1: Förenklingar och praktiska exempel

Ett företag har försökt att förenkla för kunden genom att lyfta fram några huvudsakliga negativa konsekvenser. De huvudsakliga negativa konsekvenserna som företaget har valt är sådana där tillgången på data som beskriver den finansiella produktens påverkan på hållbarhetsfaktorer är bättre. Företaget beskriver vad begreppen innebär i praktiken genom att ge konkreta exempel. Kunden får sedan svara på om investeringen ska ta hänsyn till dessa huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer.

---

⁹ Detta är ett snitt av alla företag i analysen utan hänsyn tagen till hur många kunder respektive företag har.

¹⁰ <https://www.fi.se/sv/publicerat/nyheter/2023/hallbarhet-allt-viktigare-for-fondsparare/>

FI anser att förenklingar och praktiska exempel gör det lättare för kunden att uttrycka sina preferenser. Av Esmas riktlinjer framgår att kunden bör ha möjlighet att uttrycka sina preferenser utan att bli styrd till endast de preferenser som kan matcha företagets tillgängliga produkter.

Exempel 1: För detaljerade och svåra frågor

Ett företag ställer 17 detaljerade frågor om på vilket sätt kunden vill beakta huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer. Varje fråga har 10 svarsalternativ. Frågorna innehåller svåra tekniska termer där kunden behöver ha stor kunskap om hållbarhet för att kunna besvara frågorna.

FI anser att tekniska termer, svåra begrepp och många detaljerade frågor gör det svårt för kunden att uttrycka sina hållbarhetspreferenser. Av Esmas riktlinjer framgår att företagen bör förklara hållbarhetsrelaterade begrepp på ett tydligt sätt utan tekniskt språk för att hjälpa kunder att förstå.

Bristfälliga processer för att matcha hållbarhetspreferens med lämplig sparprodukt

FI noterar att för ett stort antal företag är processen för att säkerställa att produkterna motsvarar kundernas hållbarhetspreferenser dåligt beskriven. Hos en del företag ser vi också att det helt saknas processer för att ta tillvara kundernas preferenser och matcha med lämplig produkt. FI ser därför en potentiellt stor risk att kunderna hos dessa företag inte får den produkt som motsvarar de önskemål om hållbarhet som kunderna har.

För att rådgivarna ska kunna matcha kundernas hållbarhetspreferenser med lämplig produkt krävs tillgång på detaljerad information om fonderna. I förköpsinformationen framgår såväl kvantitativ som kvalitativ data. Det är också enbart i förköpsinformationen som det beskrivs hur en förvaltare definierar en hållbar investering eller beskriver hur påverkansprocessen ser ut. Det framgår av enkätsvaren att den information som företagen använder för att matcha lämplig produkt med kundernas preferenser skiljer sig åt mellan företagen. EU:s standardiserade mall (European ESG template, EET) är den som flest företag använder sig av. I EET-mallen framgår endast kvantitativ information om fonderna. Det är också frivilligt för fondbolagen att använda EET-mallen. Det är förvånansvärt att det endast är ett fåtal företag som i stället använder sig av

förköpsinformationen. FI ser att det är viktigt att företagen använder sig av den, för att de ska kunna ta tillvara kundens hållbarhetspreferenser.

Bra rutin 2: Process för att gruppera fonder

Ett företag uppger att de har utvecklat en process för att gruppera fonder utifrån vilken eller vilka hållbarhetspreferenser de uppfyller.

FI anser att företaget på så sätt kan underlätta för rådgivaren att matcha kundens preferenser med lämpliga produkter.

Exempel 2: Tar inte hänsyn till kundens hållbarhetspreferenser

När en kund uppger att den har hållbarhetspreferenser frågar ett företag om kunden har preferenser som avser miljöfrågor, sociala frågor eller styrningsrelaterade frågor. Företaget frågar även om kunden vill exkludera företag som har en negativ påverkan på olika hållbarhetsområden. Kunden får sedan ett förslag på lämpliga produkter som är lika för alla kunder oavsett uppgivna hållbarhetspreferenser.

FI anser att kundernas preferenser på detta sätt inte får någon betydelse för de produkter som rekommenderas. Kunderna får även en falsk uppfattning om vad deras hållbarhetspreferenser får för konsekvenser för rådgivningsförslaget. Företaget ställer därmed inte de grundläggande frågor som krävs enligt regelverket. Enligt regelverket ska information om en kunds hållbarhetspreferenser omfatta alla aspekter som nämns i den legala definitionen av begreppet *hållbarhetspreferenser*. En produktrekommendation ska sedan baseras på kundens enskilda hållbarhetspreferenser.

Otydliga definitioner ökar risken för grönmalning

Analysen visar att många företag upplever att det finns utmaningar med hur begreppet hållbar investering enligt SFDR ska definieras. Förordningen lämnar ett stort utrymme för förvaltare av finansiella produkter att själva definiera vad som är att betrakta som en hållbar investering vilket leder till stora variationer. Förvaltares olika definitioner av en hållbar investering ställer krav på rådgivarnas kunskapsnivå och resurser för att de ska förstå hur en hållbar investering skiljer sig åt mellan olika produkter.

Analysen visar att knappt hälften av rådgivarna tar hänsyn till att förvaltare definierar en hållbar investering på olika sätt. Mot bakgrund av de stora skillnaderna i bedömningen av en hållbar investering, anser FI att det borde vara angeläget för rådgivarna att förklara skillnaderna för kunderna. Kunderna riskerar annars att få hållbara investeringar som inte motsvarar deras egna förväntningar.

Exempel 3: Beaktar inte olika definitioner av hållbar investering

Flera företag uppger att de inte beaktar de olika definitionerna av hållbara investeringar på grund av den rådande osäkerheten om hur en hållbar investering bör definieras.

FI anser att det just på grund av den stora osäkerheten om hur hållbara investeringar definieras är viktigt att förklara skillnaden för kunderna. I annat fall riskerar kunderna att få en produkt som inte motsvarar deras förväntningar.

Rådgivarens process påverkar kundens önskemål om hållbarhet

Vi ser ett generellt samband mellan det sätt en rådgivare informerar om hållbarhet, vilka frågor den ställer vid rådgivningen och i vilken utsträckning kunderna uppger att de har hållbarhetspreferenser. Flera företag har framfört att deras kunder är mer benägna att uttrycka hållbarhetspreferenser om de undviker att beskriva hållbarhet i tekniska termer. Vid vår granskning av rådgivningsmallarna har vi noterat att de företag som på ett enkelt, kortfattat och pedagogiskt sätt beskriver hållbarhet också har rapporterat en större andel kunder som har hållbarhetspreferenser. Flera företag påpekar att kunderna har svårt att självständigt uttrycka sina preferenser och i stor utsträckning behöver hjälp med alternativ och förklaringar av vad en hållbarhetspreferens får för praktiska konsekvenser.

Majoriteten av företagen uppger att de ofta har produkter som motsvarar kundernas hållbarhetspreferenser. Detta trots att regelverket är nytt, brist på hållbarhetsdata som lyfts fram i enkätsvaren och de utmaningar som identifierats i denna analys. FI ser i sammanhanget därför en potentiell risk att den process som många företag har utformat för att tillvarata kundernas hållbarhetspreferenser är utformad på ett sätt som kan leda kunderna att uppge preferenser som sedan kan matchas med företagets egna hållbara produkter. Ett företag har uppgett att ytterst få (1 procent) av deras kunder har preferenser som avser huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer samtidigt som företaget inte har några produkter alls som anses matcha en kund som har sådana preferenser. I en sådan situation uppstår en uppenbar risk för en intressekonflikt där rådgivaren kan påverka kunderna att uppge preferenser som sedan kan motsvaras av de produkter som rådgivaren har att erbjuda.

FI förväntar sig att företagen under rådgivningsprocessen har ett neutralt och opartiskt förhållningssätt så att kundens svar inte påverkas vilket även framgår av Esmas riktlinjer.

Det här gör FI nu

Vi kan utifrån iakttagelserna i analysen konstatera att det generellt hos företagen finns utrymme för utveckling och förbättringar av rutiner och processer vid investeringsrådgivning. Mot bakgrund av att regelverket är en del av lämplighetsbedömningen hade FI förväntat sig att företagen kommit längre i arbetet med att tillämpa reglerna. FI uppmanar därför företagen att fortsätta att ha ett särskilt fokus på området och att prioritera tillämpningen av dessa regler.

FI ser att det finns en risk att kundernas hållbarhetspreferenser inte beaktas överhuvudtaget. Vi ser också en risk för grönmalning och felaktig försäljning av hållbara produkter och förväntar oss att företagen tar del av iakttagelser och slutsatser i denna analys. Esmas riktlinjer för vissa aspekter av lämplighetskraven i Mifid 2 (ESMA35-43-3172) trädde i kraft i oktober 2023. Därmed förväntar sig FI att företagen tar del av riktlinjerna i sitt fortsatta arbete. FI kommer att fortsätta att verka för att företagen gör nödvändiga förbättringar. I de fall där vi har identifierat behov av omfattande förbättringsarbete kommer ytterligare uppföljning att göras med berörda företag.

FI kommer också att ha fortsatt fokus på området under 2024 och kommer genomföra ytterligare en analys som en del av en gemensam tillsynsaktivitet inom EU/EES på initiativ av Esma.

Bilaga

Företagen i den fördjupade analysen

Företag	Organisationsnummer
Värdepappersbolag	
Alpcot AB	556963-4180
B & P Fund Services Aktiebolag	556605-5298
Coeli Wealth Management AB	559008-1716
East Capital Financial Services AB	556988-2086
Indecap AB	556622-4480
JRS Asset Management AB	556734-9070
Mangold Fondkommission AB	556585-1267
Max Matthiessen Värdepapper AB	556523-8606
Optise AB	556989-9932
Pareto Securities AB	556206-8956
SIP Nordic Fondkommission AB	556708-6649
Svensk Värdepappersservice i Stockholm AB	556324-5447
Säkra Spar AB	556547-9309
Söderberg & Partners Wealth Management AB	556674-7456
Banker	
Nordea Bank Abp, filial i Sverige	516411-1683
Skandinaviska Enskilda Banken AB	502032-9081
Svenska Handelsbanken AB	502007-7862
Swedbank AB	502017-7753
Försäkringsförmedlare	
Dise & Järås Inväst AB	556660-6876
Olsen Fond & Försäkring	556851-1652
Proxina Pension & Försäkring	556470-1505
S.P. DLRAE Väst AB	559089-3359